

ne odreče, temuč opomni: „Prav priden si res, ostani tak, pa skrbi, da dekliča okaniš, ter v svojo moč do-bodeš“.

Ta dovolitev mlademu zalezovalcu daje pravico, da porabi sleherno priliko, da bi vlovil dekliča.

Imajo pa vse žene in dekleta v vasi to dolžnost, da nevesto branijo in varujejo vseh ženinih zanj, a tudi nevesta sama je jako oprezna, da nista nikoli sama ne domá, ne kje drugje, zato zalezovalec časi čaka pre-sneto dolgo časa, predno zalóti devo, ali pa se mu celó ne posreči to. Če pa je dečak vendar-le srečen tako, da dočaka čas, da devo zalóti kje ssmo ali pa v družbi nekolikih tovarišic, mlada krasotica jame kričati ter jej pridejo dekleta in žene na pomoč, in težka je dečakova zmaga, ali pa celó onemore. Bijejo ga s pestmi, pote-zajo za lase in stepó tako, da se dolgo časa več ne probudí v njem želja po takovi snubitvi. Če pa se mu ne pripetí tak tepež, ali če zmore to žensko vojsko, srečen je. Nevesta sama tako zmago slavi z jokajočim glasom: „Ni! ni!“ — ženstvo pa popustí njega in njo sama in razzgubi se.

Dostikrat se primeri, da dekličeva volja in njegovo srce jako lajša ženinov boj, skrbeti mora dečak le, da nezmore brezi vsakoršnega upora, to zahteva dekličeva čast.

Pripeti se, da ta ali ta mladenič dela in bojuje po celih sedem let in da napósled do céla onemore, pa vendar ne prisluži neveste.

Če dečak zmore žensko vojsko, ter priborí nevesto, odpelje jo v svoje seló in kaže prijateljem in svojim so-rodnikom, po nekolikih dneh pa se vrneti in pohajata njene prijatelje in rodovince.

Po teh pohodih slovesno žrtvujejo ribjo glavo. Nad to glavo in nad prevozom, ki je obvezana z njim, bri-jejo vsakojake burke in čaralnije, mlado devo oblečejo v dolga krila iz ovčjih kož in obesijo na-njo štiri velike in težke obraze, pod katerimi kar omaguje.

Vse to se godí na čolnih in ladijah. Kakov mladič nevesto prime, ko stopi iz ladije, in pelje jo v očino hišo; kakova starka nese ribjo glavo pred njima, drugi pa idó za njimi. To ribjo glavo v hiši odložé na po-slednjo stopnjico, a ženin in vsi navzočniki vsak po-sebej, stopijo na-njo, naposled pa jo vržejo v ogenj.

Ženin iz donesenih jestvin priredi gostijo in z njo postreže svojim gostom, ki svatujejo nekoliko dni, mlada zakonca pa po svatbi ostaneta ali pod streho nevesti-nega očeta, ali pa odideta na ženinov dom.

Vse to obredje kaže, da Kamčadal mladeniča skuša, ali bode res ali ne dober soprog hčeri, zato pazijo, ali je požrtvovalen, neumoren, kar očetu in materi, če je takov, priča, da mu je mnogo do tega, da hčer dobode v zakon. Iz tega pa izvira, da ima zmerom soproga prvenstvo, Slovenci pravimo, da hlače nosi. Če se mož kaj pregreši, prepové mu žena tobak in da ne sme pri-bližati se jej; a predno revež ti milosti izprosi, mora hudo boriti se.

Mnogovrstne novice.

* *Visoka starost.* „Hark. gub. Ved.“ pišejo: v Har-kovu živela je kmetica, Avdotjuška po imenu, katero je veliko mestjanov dobro poznalo. Bila je 125 let stara, rojena 1755. leta, pri svoji visoki starosti popolnoma krepka, hodila je še sama na trg, k vodi itd. Nje spo-min bil je še nenavadno dober. Zadnji čas premago-vala jo je zaspanost, tako, da je po 24 ur spala, potem se je navadno izrazila, da je bila „na unem svetu“. 7. septembra t. l. bila je neka osoba z železnim vlakom povožena, — to bila je, kakor se je pokazalo, stara Avdotjuška.

* *Časnikov v Rusiji* izhaja sedaj, kakor „Molva“ poroča, 608, in sicer: 417 v ruskem, 54 v poljskem, 40 v nemškem, 11 v letiškem, 10 v francoskem, 7 v estniškem, 7 v armenskem, 4 v tatarskem, 4 v hebrejskem, 3 v gruzinskem, 3 v latinskem in 2 v finskem jeziku. Ne mnogo za tako veliko in mogočno carstvo.

* *Še enega preroka mehke zime* dodaja „Soča“ na-šemu prerokovanju, katera v poslednjem svojem listu piše, da letos uže odpada brezovo listje na spod-njih vejah in mladikah, — to pa veljá za znamenje ne-hude zime. Ko bi se breze golile uže zdaj na vrhah, bi to bilo znamenje hude zime.

Naši dopisi.

Iz Mandrešta v Besarabiji 1. nov. A. J. — Naj sprejmejo, drage „Novice“, k mojemu zadnjemu dopisu sledeči dodatek o žitnem sejmu meseca septembra v Odesi. Kupčija bila je jako živa, a cena žita se je tudi tukaj podražila, posebno cena rži, katera je tukaj še do zdaj neslišane dragine, 1 rublja 42 kopek za pud dospela. Od 1. septembra do 1. oktobra prodalo se je v Odesi 4 milijone in 900.000 pudov žita. Izvoz iz odeske luke od 1. do 29. septembra iznaša 407.000 četvrt raznega žita. Tudi gledé žitnega izvoza Ameri-kanci Ruse skoro na vseh zapadno-evropejskih sejmi-h izpodrivajo, ker svoje žito po 20% cenejše prodajajo kot Rusi. To je za Ruse dovolj žalostno, ker ravno za žito največ skupijo. Da! Amerikanci celó v Petro-grad in Odeso svoje žito in moko cenejše pošiljajo kot tū stoji. — Rusija ima 48 milijonov španskih ovác (merino), a vendar prišla je te dni jaderna barka „Alba“ z 915 balami španske volne v Odeso. Zadnja leta je v Rusiji volna obče kaj draga, lani so ovčarji po 11 rubljev 50 kopek pud volne prodajali, a letos je pa še dražji. Na sejmu v Kahovki prodalo se je 30.000 pu-dov volne po 10½, 12½ in 12¾ rubljev, a veči trgovci hoteli so po 13—13½ rubljev za pud. — Kar se tiče razpora med Rusijo in Kino, vam nič gotovega pisati ne morem. Rusija „brusi sablje, brusi kôse“, in ako „sin iz nebes“ v Pekingu z lepa ruskemu zahtevanju ne zadosti, sprejeti bode moral hrabre ruske vojske v kratkem slovesno v stolici svoji, kakor Abdul Hamid o svojem času. — Vreme je tukaj uže nekaj dni prav lepo in gorko — pravi „Altweibersommer“, kakor Ne-mec pravi.

V Gorici 7. nov. — Ne vem, kedaj je dopisnik v veči zadregi, — kedar ima premalo tvarine, ali kedar je ima preveč. Jez je imam ta pot premalo. Znabiti, da ne bi bilo preveč neprilčno, ko bi razširil dopis s kakim pokopališčnim premišljevanjem, ker je zdaj čas za to. Ali — neslanosti po kopitu nekih „pod-listkov“ nočem pisati; ko bi pa kaj pisal, bilo bi komu morda preslano, komu družemu pa preklerikalno, to je, za časnik prepobožno. Zatega voljo ne maram omenjati družega o naših 2 pokopališčih, ko to, česar nismo videli sicer na njih, ampak le više gori nad novim mirodvorom, na Mrzovcu namreč in po vsem Čavnu, pa tudi pri „sv. Gendri“ (proti severoza-hodu od tod). Kaj smo neki videli? Mrtvaško odejo matere prirode — prvi neg, ki je pa uže ves zginil. Krasni so bili prazniki pred 8 dnevi, grdó je bilo zadnje dni oktobra in sred preteklega tedna; danes in včeraj imamo spet milo jesensko vreme. Važen faktor je vreme, ali še važniši so od njega odvisni zadnji poljski pridelki. Hvala Bogu — razen detelje, katere je mnogim vso zadnjo košnjo deževje skazilo, činkvantin in ajda sta rešena. Repa ni prav lepa, za zelenino je preveč moče.

Sploh pa smo zadovoljni, in bili bi še bolj, ko bi imeli kaj več „božje kapljice“, in ko bi jej cena ne bila tako visoka. Bric hoče imeti 19—21 gold. za kvinč, Ipavec si misli: zakaj ne bi tudi jez prašal 18—20 gld.; Lah zahteva za kislo pijačo 20—21 gold., Kraševac — pomenljivo molči. V Cervinjan prihaja veliko dalmatinskega vina; v Gorici si pomagamo s štajarskim, ali kakor moremo. Toda pustimo ta materijalizem. — Dne 31. oktobra je obhajalo naše veteransko društvo, ki postaja čedalje bolj simpatično, prvo obletnico svoje ustanovitve, — zjutraj z mašo pri sv. Ignaciji, zvečer z veselico „pri pošti“, kjer so se slišale tudi slovenske napitnice. — Pravda med „Sočo“ in mestnim starešinstvom in županstvom je dejana pod klop; „Soča“ je slovesno preklicala vse, kar je bil napisal njen dopisnik „Srebernjak“. — V Ajdovščino pride za sodnika gosp. Leopold Budal, zdaj sodnik v Tominu. — Baziliko na otoku Gradu bodo popravljali, toda takó — hoče g. minister — da se bode natančno pazilo na vse, česar umetnost in zgodovinska pomenljivost zahteva. — Za štabnega zdravnika pride v Gorico gosp. dr. Val. Janežič, rajncega nepozabljivega pisatelja brat. — Novi predsednik društvu „rudečega križa“ je (od 4. t. m. sem) g. knez Egon Hohenlohe. — V Ajdovščini so zasledili — pravijo — premog.

Od štajarsko-kranjske meje 3. nov. — Kakor strela z jasnega neba nas je zadela novica, da ima visokopostovani gosp. dr. Gregorec, profesor bogoslovja v Mariboru in vrednik „Slov. Gospodarja“, izgubiti svojo profesuro, češ, da zdražbe dela med Nemci in Slovenci in nemir prouzrokuje v naši deželi! — Kaj neki je pregrešil ta poštenjak s svojim listom, ki je glasilo vseh domoljubov na slovenskem Štorskem? — tako vpraša ta in vpraša uni, ki ne vé nobenega pregreška vrednikovega. Je li to pregreha, da „Slov. Gosp.“, ki ga g. dr. Gregorec vredeuje, brani svetinje našega naroda proti oni koteriji, ki noče pripoznati narodnih pravic in kateri je vera naših očetov pust klerikalizem? Je li to njegovo hudodelstvo, da je pomagal odkriti početje Seidelnov in Brandstetterjev? Je li to njegova pregreha, da si poštenjak ne dá časti svoje skruniti od nobene osebe? Je li to njegova pregreha, da stoji na programu ministra grofa Taaffe-a mu je ob volitvah poslancev v državni zbor pomagal vsaj za tri dobre glase? Je li to hudodelstvo njegovo, da je pri zadnji volitvi podpiral kandidato Bindlechnerjevo nasproti oni stranki, ki je vse moči napela, da je vrgla možá konservativne stranke in v zbor poslala poslanca, ki za program Taaffeov toliko mara kot za lanski sneg? Če to so pregrehe dr. Gregorca, če to se pravi ščuvati Slovence na Nemce, potem bila bi laž ves program Taaffeov, ki je slovesno v državnem zboru objavil, da ne dopušča, da bi kateri koli narod bil „na steno pritiskan“. In mar mi Slovenci nismo narod, kateremu tudi gredó njegove pravice? Ni tedaj čuda, da krič najhuje nevolje gré po vseh pokrajinah slovenskih, ko je prvi glas v „Politiki“ počil, da se vrlemu možaku pretí s prognanjem iz njegove službe, katero zvesto in častno opravlja. Zatoraj nas še zmerom tolaži prepričanje, da v nebó vpijoča krivica ne more zmagati na višjem mestu, da ne more zmagati pri sl. ministerstvu, ki stoji nad strankami, kateremu tedaj mora mar biti le za pravico in resnico. V to imé zaupamo, da se mučeniku za pravično reč ne zgodi nič žalega.

Iz Železnikov 11. nov. (Javna zahvala.) Častita Mohorjeva družba pričela je zadnja leta tudi osobito naši mladini postajati velika dobrotnica. Razdeluje namreč od leta do leta več knjig od prejšnjih let za obdaro-

vanje pridne mladine. Brez najmanjšega nadlegovanja dobili smo tudi pri nas to leto znameniti dar 62 raznovrstnih bukev, za katere bi bilo treba šteti mnogo novcev, ako bi jih plačati morali. V resnici nehvaležen bi bil toraj, ako bi velespoštovanemu vodstvu Mohorjeve družbe ne izrekel za ta dar po poti javnosti v imenu mladine najtoplejše zahvale.

Jos. Levičnik,
učitelj in načelnik kraj. šol. sveta.

Iz Ljubljane. — Vse druge novice, o katerih imamo danes poročati, niso nič proti **strahoti potresa**, ki je včeraj bil na sosednem nam Hrvatskem in osobito v **Zagrebu**, ki je danes večinoma razvalina, kakor nam gosp. Franjo Kuralt popisuje, ki je danes iz Zagreba došel v Ljubljano in čegar popis se po vse vjema s tem, kar nam poročajo včerajšnji zagrebški časniki. Čujmo, kaj pišejo „Nar. Novine“. Potres nastal je 35 minut po 7. uri zjutraj in se ponovil pozneje še dvakrat, a ne tako hudo kakor prvi pot, ki je trajal 10 sekund. Treslo se je tako hudo, da so ljudje v hišah in na ulicah straha koprnili, in ki so v hišah bili, na ulice bežali. Podoba je bila, kakor da je za Zagreb prišel sodni dan. V Zagrebu ni stavbe, ki ne bi bila čutila sila potresa. Kolika je v vsem škoda, ne dá se za zdaj prav nič gotovega reči, — vsakako znaša na milijone. V palači škofovi zrušile so se mnoge notranje stene, nadškof sam je k sreči všel smrtni nevarnosti. V prestolni cerkvi je celi sanktuarium razvalina, tudi stolp se je nagnil. Škoda na sami prestolni cerkvi računa se na več sto tisoč goldinarjev. Na stolpu cerkve frančiškanov počil je zid po sredi. Med hišami kanonikov so nekatere tako poškodovane, da v njih ni moči več stanovati. Na hiši kr. deželne vlade razrušilo se je več notranjih sten. Ne manji kvar se vidi na cerkvi sv. Marka. V sobi, kjer dela general baron Filipović, provalila se je stena in padla na mizo, kjer piše. Tudi v družih javnih hišah je škoda taka, da uradi ne morejo delati. Vse šole so zaprte in učenci za več časa domu izpuščeni. A pustimo popisovanje, kar se popisati ne dá: Zagreb je podoben mestu, katero je sovražna vojska bombardirala. Koliko je ljudi po potresu ubitih, se dozda gotovo še ne vé, ranjenih je veliko, ki so jih dejali v bolnišnice. Kdor je mogel, je bežal iz mesta v svoj nograd itd. Bolnikov bode še več, ki so strahú bežali na ulice brez obleke. Ko se je treslo, bril je močen sever; termometer C. je kazal 6 stopinj toplote.

Tudi drugod po Hrvatskem bili so isti čas potresi, a ne tako hudi kakor v Zagrebu, v Samoboru, v Karlovcu, Sisku, na Reki, v Belovaru in morebiti še drugod, kar se dozda še ne vé.

Tudi v Ljubljani je bil nekoliko minut po 7. uri zjutraj potres, a hvala Bogu, brez zdatne škode; le v norišnici na Studencu pod Ljubljano se je podrlo 30 metrov starega zida, ki krog in krog obdaja deželno posestvo. Tako tudi so bili manj hudi potresi v Radoljici, Škofji Loki, Postojni, Kočevji, Zagorji, Kostanjevici, Višnji gori, Novomestu, v Krškem in Tuhinjski dolini, pa tudi na Štajarskem v Mariboru, v Brežicah, v Vidmu in pri sv. Juriju, pa tudi v Celovcu, v Trstu in na Dunaji.

Iz Zagreba je župan takoj telegrafiral našemu županu, naj se iz Ljubljane in od kodar koli brž pošlje zidarjev, tesarjev in družih delavcev, pa materijala v Zagreb. Kakor slišimo, so uže včeraj nekateri zidarji in tesarji hiteli na pomoč nesrečnemu Zagrebu.

Mi pa sklenemo ta prežalostni popis s prošnjo: Bog nas obvaruj take nesreče!

— (*Iz družbe kmetijske.*) Ko je centralni odbor sl. ministerstva kmetijstva prosil lani večje državne podpore za podkovsko šolo, je ono z odlokom od 29. maja 1879. štev. 4875/450 odgovorilo, da bi, predno se more tej prošnji vstreči, moralo se po anketni komisiji preiskavati, ali ta šola, kakor je zdaj osnovana, vstreza naučnim potrebščinam, ali da je morebiti kake prenarredbe treba. Vsled tega odloka je c. k. deželna vlada z dopisom od 13. oktobra 1880. štev. 6331 anketo sklicala na 2. dan novembra t. l. Udje te komisije, v kateri je nazoč bil tudi c. kr. deželni predsednik gospod Winkler, so bili: gosp. pl. Fladung, c. kr. vlade zastopnik, gospod baron Karol Wurzbach, c. kr. družbe kmetijske predsednik, gosp. dr. Vošnjak, deželnega odbora zastopnik, gosp. dr. Schindler, c. kr. deželni živinozdravnik, gosp. Peterman, c. kr. vojaški višji živinozdravnik, gosp. Jan. Mrhal, vodja c. kr. višje realke, posestnika gospoda Janez Lukman in Janez Perdan, in pa vodja podkovske in živinozdravske šole dr. Jan. Bleiweis, katerega je c. k. deželna vlada naprosila, naj tej seji bode poročevalec. Po temeljiti razpravi od sl. ministerstva prejete naloge bilo je z veliko večino končno sklenjeno, izreči to, da se ne kaže nikakoršna potreba predrugačiti dosedanje osnovo podkovske in živinozdravske šole, potrebno pa je, da se za podkovsko šolo v službo vzame pomočni učitelj (asistent) in da se družbi kmetijski olajša breme stroškov, ki ga je dozda nosila. Drugi predlog je šel na to, naj bi se na višjem mestu delalo na to, da se v Ljubljani za vse slovenske pokrajine in Dalmacijo pa tudi za Bosno ustanovi popolna živinozdravniška šola s slovanskim učnim jezikom.

— C. kr. finančno ministerstvo je gosp. Jan. Macak-a, geometra pri maparskem arhivu, imenovalo za c. kr. maparskega arhivarja v Ljubljani. Čestitamo!

— Dva ravnokar na Dunaji z odliko diplomirana živinozdravnika: gosp. Fr. Ravnikarja in gosp. Pavla Skaleta smo dobili na Kranjsko.

— 6. dne t. m. je v Medvodah pogorela Leykam-Belška papirnica, katera izdeluje debeli papir. Pogorela je vkljub marljive pomoči ljubljanske in škofjeloške požarne straže do tal; škoda se ceni na 120.000 gold.

— Gosp. Fr. Bradška, ravnatelj zagrebške gimnazije, je, kakor „Obzor“ poroča, dobil dopust za prvi šolski semester; namestoval ga bode prof. Divković.

— Z Dunaja nam je došlo prijazno poročilo, da je odbor akad. društva „Slovenije“ na Dunaji v seji 6. dne t. m. se konstituiral tako-le: za predsednika je bil izvoljen gosp. E. Volčič, za podpredsednika gosp. D. Majaron, za tajnika gosp. J. Babnik, za tajnik-namestnika gosp. V. Oblak, za knjižničarja gosp. St. Madon, knjiž. namestnika gosp. Gregorin, za blagajnika pa gosp. J. Gregorčič.

— „Ljubljanski Zvon“ bode, kakor „Slov. Narod“ naznanja, izhajal od novega leta naprej vsak mesec enkrat po 4 velike pole obširen ter bode veljal 4 gold. Program listu, za katerega se je oglasila velika vrsta sodelovalcev oznani vredništvo pozneje, uže zdaj pa objavlja, da bode list donášal samo izvirne spise, prevodov ne. — Kaj pa „Kres“?

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Ta mesec prinese nam po daljih počitnicah zopet živahno politično gibanje. 14. dne t. m. napravijo nemški liberalci svoj „parteitag“ na Du-

naji; kolovodji njih: Kopp, Schmeykal in Sturm so uže razposlali vabila v ta komers, za katerega se velika večina Dunajčanov ne briga več, kar jim je dr. Kronawetter na vsa usta povedal, da ti liberalci le delajo za svojo mavho in za Bismarka. — Drugi shod napravijo 22. dne t. m. možje konservativne (naše) stranke v Lincu, kjer bodo nemški poštenjaki povedali ustavovercem, da lažejo, če se prilastujejo, da oni zastopijo večino avstrijskih Nemcev. Kar je pa za nas najvažnejše, je to, da se državni zbor na Dunaji skor gotovo prične 29. dne t. m., kjer bodo naši poslanci priliko in dolžnost imeli, g. ministru Taaffe-u resno razodeti zahtevanje slovenskega naroda, da iz 14mesečnih obljub prestopi v dejanje, po katerem dobimo, kar nam po ustavi in slovesnem prestolnem govoru gré.

— Govor barona Hübnera, starega mnogoveljavnega diplomata v avstrijski delegaciji, ko se je obravnaval budget ministerstva v nanjih oprav, je vzbudil veliko pozornost ter žane hvalo od ene, grajo od druge strani. Vsakako gospod baron ni pravega zadel, rekši, da „iztočnih homatij ne bi bilo, ako bi jih evropske vlade ne bile hotele imeti“. Mar baron Hübner ne vé, da pod turškim jarmom uže predolgo živí narod, ki se hoče rešiti krvoločnega Mahumedana? V neki drugi točki je baron Hübner pravo trdil, da od Francozov pretí razdor mirú Evropi, al ne zavoljo republike, kakor on misli, ampak zato, ker se Francozi bodo prej ali pozneje maščevali nad Nemčijo.

Iz Zagreba. — Strašen potres 9. dne t. m. je naredil konec deželnem zboru. — Uni teden je bila tukaj v cerkvi sv. Katarine slovesna služba Božja na toplo zahvalo sv. Očetu papežu za njegovo okrožnico od 30. septembra in v spomin tisočletnice, kar je slovanski jezik vpeljan v cerkev. Gosp. kardinal Jacobini na Dunaji je bil telegrafično naprošen, objaviti to sv. Očetu. Tudi preuzvišeni biskup Strossmayer je v istem smislu poslal zahvalnico papežu.

Francosko. Iz Pariza. — 29. dne oktobra so bili iz vseh mest francoskih, razen Pariza, prognani vsi minihi, sedaj je pa tudi vrsta prišla na samostane vsake vrste v Parizu. To preganjanje dela grozno razburjenost po celi deželi.

Turčija. — Sultan ne mara z lepa Dulcinja odstopiti Črnogorcem. Riza paša je pismeno objavil, da bode vsak poskus Črnogorcev z vojsko zavrnil. Govori se, da se vsa akcija evropskih vlad proti uporu turškemu odloži do spomladi!

Grško. — Ministerstva predsednik Komunduros je izrekel, da Grecija sama bode sklepe Berolinske konference izvršila; zato spravlja 80.000 vojakov na noge.

Srbija. — Novo ministerstvo, kateremu predsednik je Priročanač, je neki prijazno Avstriji. Al bivši minister Ristič je imel v skupščini dve tretjini večine zase; skupščina ta je sicer zdaj razpuščena in bode 30. dne t. m. nova volitev; ali pa bode nova volitev Rističovo večino predrugačila, ni kaj verjetno.

Žitna cena

v Ljubljani 6. novembra 1880.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 26 kr. — banaška 10 gold. 57 kr. — turšice 6 gold. 34 kr. — soršice 8 gold. 50 kr. — rži 6 gold. 66 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 4 gold. 87 kr. — ajde 5 gold. 36 kr. — ovsa 3 gold. 25 kr. — Krompir 2 gold. 32 kr. 100 kilogramov.